22/05/2019

Η χαρά και η ανδρεία κατά τον Γέροντα Αιμιλιανό Σιμωνοπετρίτη

/ Αγιορείτικα

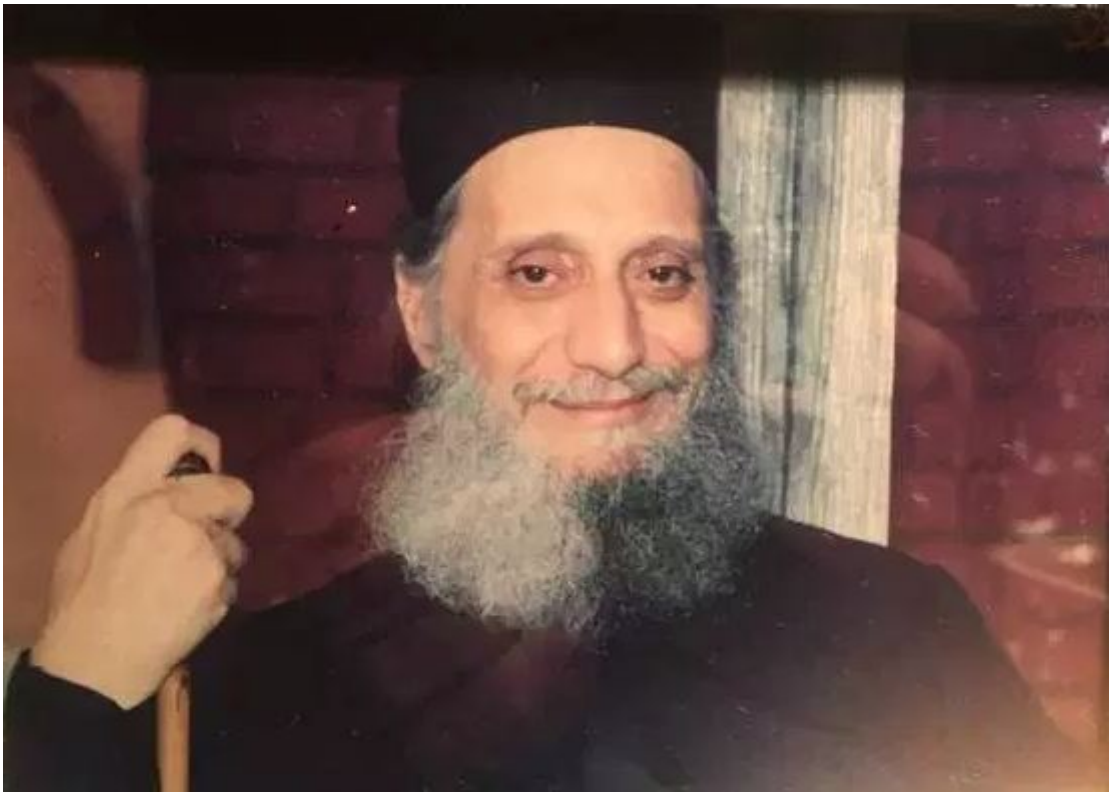

Γέροντας Ελισαίος, Καθηγούμενος Ι.Μ. Σίμωνος Πέτρας

Η χαρά ήταν ένα κεφαλαιώδες ζήτημα της αγωγής του Γέροντα. Χωρίς αμφιβολία, η στενοχώρια είναι μια μεγάλη μάστιγα. Αλλά και οι πατέρες, ιδίως οι ασκητικοί πατέρες, τονίζουν ότι το πάθος της λύπης είναι δεινό, είναι φοβερό, δαιμονικό, βασανιστικό εμπόδιο για την πνευματική πρόοδο. Στην εποχή μας ιδιαίτερα, μαστίζει τις ψυχές. Και ο Χριστός, η πρώτη κουβέντα που είπε μετά την Ανάστασή Του ήταν «Χαίρετε» στις Μυροφόρες.

Όμως η χαρά μπορεί να είναι ανάλογη με την κατάσταση της κάθε ψυχής. Μπορεί να είναι κάτι το επιφανειακό και πολύ φθηνό. Μπορεί να είναι όμως και κάτι πολύ βαθύ και πνευματικό. Εν τούτοις, ούτως ή άλλως, ευθύς εξαρχής συναντούσες στον Γέροντα ένα πνεύμα αισιοδοξίας. Για τους περισσότερους ήταν πολύ δύσκολο

να έχουν πλούτον χαράς, ενώ για άλλους αυτή η προτροπή για χαρά και αισιοδοξία, γινόταν αφορμή να εκδηλώνουν την ψυχική τους διάχυση, τρόπον τινά να κάνουν πως χαίρονται. Περιττό να πούμε ότι εννοούσε ο Γέροντας όχι αυτήν την χαρά, αλλά την εσωτερική χαρά, την πνευματική. Την χαρά μιας τακτοποιημένης καταστάσεως. Άνθρωπο στεναχωρημένο και μάλιστα μοναχό τον θεωρούσε πιο αποτυχημένο από κάθε άπιστο.

Μερικές φορές έκανε όμως μια εξαίρεση, συγκατάβαση, για ορισμένους ανθρώπους που εκ χαρακτήρος είχαν μια κλίση προς την μελαγχολία ή προς την σοβαρότητα με την έννοια του αυστηρού και αγέλαστου. Σε πάρα πολλές περιπτώσεις τέτοια πρόσωπα κατάφερναν και ξεπερνούσαν εντελώς ή σε έναν μεγάλο βαθμό αυτήν τους την δυσκολία και αποκαλυπτόταν από κάτω μία εκλεκτή και ταπεινή ψυχή στην οποία ο Γέροντας έδειχνε μια ιδιαίτερη εκτίμηση και αγάπη.

Όταν άκουγε κανείς αυτήν του την προτροπή «Να είσαι χαρούμενος», αν ήταν λιγάκι μυαλωμένος άνθρωπος, κατανοούσε αμέσως ότι στο βάθος κρυβόταν να εγκαταλείψει ολοκληρωτικά τον εαυτό του στο Χριστό. Να τον παραδώσει στον Χριστό.

Για όσους ακολούθησαν την μοναχική ζωή μπορώ να πω ότι ήταν σκληρός και ανυποχώρητος στο θέμα αυτό εκτός αν αποφάσιζαν να διώξουν από το νου τους την στενοχώρια. Εκείνος που παρέδωσε τον εαυτό του πραγματικά στον Θεό κατέχει μια αναφαίρετη χαρά που δεν μπορεί να την σκιάσει κανένα πρόβλημα. Καμιά δυσκολία δεν τον στενοχωρεί γιατί έτσι εναποθέτει όλα του στον Θεό.

Όμως έκανε διάκριση μεταξύ στενοχώριας και θλίψεων διότι είναι καλές οι θλίψεις χάριν του Χριστού. Ενώ το πάθος της λύπης φανερώνει ότι υπάρχει μέσα στην ψυχή μας ένας εγωισμός. Αυτό είναι το ένα της αγωγής του.

Το δεύτερο χαρακτηριστικό της αγωγής του, όπως το αισθανθήκαμε, ήταν το ανδρικό φρόνημα. Ήταν σαν φυσικό επακόλουθο του προηγουμένου. Όταν άκουγε κανείς την προτροπή περί χαράς κατανοούσε επίσης ότι έπρεπε να ξεπεράσει όλες του τις αδυναμίες, όχι μόνο το πάθος της λύπης. Επομένως έπρεπε να επιστρατεύσει όλες του τις δυνάμεις. Να ξεσηκώσει τον εαυτό του από κάθε ραθυμία και να έχει μια αλύγιστη ανδρεία σε ό,τι και αν του συμβεί.

Αλλά και αυτήν τη γενναιότητα που πολύ έντονα προέτρεπε να έχουν όσοι τον πλησίαζαν – φαίνεται σε όλες τις πνευματικές ομιλίες του – πολλοί την παρεξηγούσαν και την θεωρού(σα)ν ίσως σαν μια σκληρότητα στην συμπεριφορά ή επιμονή στη γνώμη μας. Όμως την σκληρότητα αυτή και την επιμονή, ο Γέροντας τα κατέκρινε και τα καυτηρίαζε με πολλή σφοδρότητα.

Ανδρεία και γενναιότητα ζητούσε στην προσωπική ζωή του καθενός. Στον πνευματικό αγώνα. Στην άσκηση. Στη αγρυπνία. Στην προσευχή. Ζητούσε γενναία αντιμετώπιση της αρρώστιας, του θανάτου, των αποτυχιών ή και των πτώσεων σε σφάλματα ακόμη και σε αμαρτίες. Με την ανδρεία και την γενναιότητα εννοούσε να είναι κανείς πίσω από κακομοιριασμένες καταστάσεις, πάνω από φόβους και δειλίες.

Γενικώς απέφευγε να χρησιμοποιεί τη λέξη «υπομονή» γιατί δεν ήθελε να αντιμετωπίζουμε τα πράγματα με την παθητική υπομονή αλλά με τρόπο δυναμικό. Με την ενεργητική, θα λέγαμε, υπομονή. Αυτό το νόημα μας ενθουσίαζε ιδιαιτέρως. Και έκανε πολλούς εκείνη την εποχή να δείξουν με τις πράξεις τους κατορθώματα όχι συνηθισμένα.

Αλλά η ισορροπημένη ανδρεία ήταν κάτι δυσκολώτερο από τα μεγάλα αυτά ασκητικά κατορθώματα διότι όπως προαναφέραμε οι περισσότεροι λόγω απειρίας ή λόγω της νεαρής μας ηλικίας ξεπέφταμε σε υπερβολές ή σε μια κακώς νοούμενη ανδρεία εκφράζοντας μάλλον τους εγωισμούς μας.

Αυτή λοιπόν η νεανική ζωηρότητα και φρεσκάδα στις εκδηλώσεις του διατηρήθηκε ακμαία μέχρι το 1984 περίπου. Από τότε έως και την περίοδο που αρρώστησε σιγά-σιγά άλλαξε αρκετά και η υγεία του φυσικά κλονίστηκε σοβαρά. Μιλώντας περί ανδρικού φρονήματος πάντοτε το συνέδεε με τον πνευματικό αγώνα. Όλα τα άλλα τα θεωρεί κατώτερα κατορθώματα.

Μια φορά έλεγε σε κάποιον μοναχό ότι μια απλή προσευχούλα – που όλοι την κάνετε και να μην περιφρονείτε τις μικρές προσευχές σας – αξίζει ασυγκρίτως περισσότερο από όλες τις δραστηριότητες που μπορεί να προσφέρει ένας μοναχός. Όχι μια φορά, έλεγε, αλλά χίλιες φορές. Και το αναφέρει συνεχώς στις ομιλίες του.